

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.:	4/2011
Klager:	[REDACTED]
Klagers prosessfullmektig:	Advokat Jon Olav Holvik
Klagen gjelder:	Krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning
Beslutningsdato:	15. desember 2011
I behandlingen har deltatt:	Anne Stine Eger Mollestad Eva Klepsland Drageset Odd Helge Olsen Trond Jørgensen
Konklusjon:	Klagen tas delvis til følge. Skadelidte innvilges kompensasjon basert på 80 % ervervsmessig uførhet som følge av tjenestegjøring i Libanon. Saksomkostninger i anledning klagen dekkes i sin helhet.

***

1. Sammendrag av sakens faktiske sider

Klagen gjelder krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (kompensasjonsforskriften).

[REDAKERT] heretter kalt skadelidte, tjenestegjorde i Libanon i perioden [REDAKERT]. [REDAKERT] Statens pensjonskasse (SPK) mottok den 16. august 2006 krav om erstatning fra skadelidte. Det er ikke utarbeidet spesialisterklæring i samsvar med særskilt mandat utarbeidet av Forsvarsdepartementet (FD). Da det i andre anledninger er utarbeidet spesialisterklæringer, synes skadelidtes sykdomsbilde tilstrekkelig opplyst for nemnden.

Med henvisning til spesialisterklæringene avsto SPK kravet om full utbetaling etter kompensasjonsforskriften § 4. SPK la til grunn at 50 % av skadelidtes ervervsmessige uførhet kunne tilskrives tjenestegjøringen i Libanon. Den resterende ervervsuførheten må tilskrives bipolar lidelse type II. Denne lidelsen ville i alle tilfeller ha gjort skadelidte 50 % ervervsmessig ufør uavhengig av tjenestegjøringen i Libanon.

Advokat Holvik påklaget avgjørelsen med begrunnelse i at det i utgangspunktet foreligger en relevant erstatningsbetingende årsakssammenheng mellom tjenesten i Libanon og hans uførhet. Til inntekt for dette vises det til Rt. 1999 s. 1473 Stokkedommen, hvor det uttales at det ikke fører til begrensning i erstatningsansvaret om skadelidte pga. sin helsetilstand var særlig sårbar, og at konsekvensene for vedkommende dermed er blitt mer omfattende enn det ville ha blitt for andre.

I påvente av at Klagenemnda for kompensasjon og billighetserstatning ble opprettet, ble klagen behandlet av FD. Departementet anførte at de nærmere krav om årsakssammenheng må utledes av alminnelig lære, herunder med utgangspunkt i betingelseslæren. Avgjørende blir derfor hva skadelidtes sin psykiske situasjon ville vært dersom en tenker FN-oppholdet bort. På bakgrunn av spesialistuttalelsene utarbeidet i saken, fant departementet det ikke sannsynliggjort at skadelidtes 100 % ervervsmessige uførhet i sin helhet kunne knyttes til tjenestegjøringen i Libanon. FD innvilget kompensasjon basert på at 60 % av skadelidtes ervervsmessige uførhet kan tilbakeføres til tjenesten. De resterende 40 % ble tilskrevet den bipolare lidelsen type II.

2. Klagenemndens vurdering

Nemnden legger til grunn at skadelidte har varig psykisk belastningsskade som følge av internasjonal tjenestegjøring, og er 100 % varig ervervsmessig ufør. Det sentrale spørsmål er om hele uførheten kan tilbakeføres til FN-tjenesten.

Erstatningsretten bygger på betingelseslæren. Etter betingelseslæren vil den psykiske belastningsskaden være årsak til hele skadelidtes ervervsuførhet dersom den har vært en nødvendig og tilstrekkelig betingelse for uførhetens inntreden. Nemnden vil i den sammenheng presisere at det etter gjeldende erstatningsrett, ikke er grunnlag for en forholdsmessig oppdeling av erstatningsansvaret. Det er skadelidte som bærer bevisbyrden for at det foreligger en slik nødvendig og tilstrekkelig årsakssammenheng. Kravene til bevisene for å konstatere årsakssammenheng er lempeligere etter kompensasjonsordningen, jf.

Forsvarsdepartementets tolkningsnotat av 22.11.2010, hvor det heter "Da de fleste kravene under kompensasjonsordningen ligger langt tilbake i tid, skal beviskravet praktiseres lempeligere enn etter et krav under det alminnelige erstatningsmessige grunnlag." Det leder ikke til noen begrensning i erstatningsansvaret om skadelidte var særlig sårbar, slik at konsekvensen av den psykiske belastningen derfor er mer omfattende for skadelidte enn for de fleste andre. Det sentrale spørsmål i denne saken, er dog ikke skadelidtes sårbarhet, men det faktum at skadelidte har fått diagnostisert en bipolar lidelse type II, som har realisert seg etter FN-tjenesten. Det er ubestridt mellom partene at denne bipolare lidelse type II, ikke har sammenheng med den internasjonale tjenestegjøringen. Dette reiser spørsmål om og i hvilken grad skadelidte ville vært helt eller delvis ervervsufør, dersom FN-tjenesten tenkes bort. Bevisbyrden for at skadelidte uansett ville ha blitt helt eller delvis varig ervervsmessig ufør, påhviler staten. Det vises for så vidt til Rt. 1999 s. 1473.

Staten har lagt til grunn at skadelidte som følge av den bipolare lidelsen ville ha blitt 40 % ervervsmessig ufør om FN-tjenesten tenkes borte. Nemnden kan etter en helhetsvurdering av sakens dokumenter ikke se grunnlag for at skadelidte uansett ville blitt ufør i et slikt omfang. En bipolar lidelse type II er en alvorlig diagnose som med stor grad av sannsynlighet vil ha innvirkning på den enkeltes yrkesutøvelse. Nemnden finner tilstrekkelig grunnlag for å konkludere med at skadelidte ville ha blitt delvis ufør selv om FN-tjenesten tenkes borte. Basert på de foreliggende spesialisterklæringer og forutsetningen om en lempelig praktisering av årsakskravet, er Nemnden dog av den oppfatning at staten har tillagt den bipolare lidelse for stor vekt ved erstatningsutmålingen. Etter Nemndens syn ville skadelidte ha hatt en ervervsuførhet på 20 % om FN-tjenesten tenkes borte.

Skadelidte har følgelig krav på kompensasjon etter en uførhetsgrad på 80 %. Det er allerede utbetalt kompensasjon for en varig ervervsmessig uførhet tilsvarende 60 %. Kompensasjon til utbetaling utgjør dermed 20 % av maksimal erstatning, og skal beregnes med grunnlag i någjeldende grunnbeløp. Dette utgjør kr. 554.512. Advokat Holvik har fremsatt krav om renter på beløpet, beregnet fra SPKs vedtak og frem til betaling skjer. Siden kompensasjonsbeløpet beregnes med grunnlag i någjeldende grunnbeløp, tilkjennes ikke renter på kravet.

For klageomgangen er det fremsatt krav om dekning av utgifter til juridisk bistand stort kr. 20.000 inkl. mva. I henhold til forskrift av 24. juni 2011 om klagenemnda § 11, dekkes rimelig og nødvendig utgifter til juridisk bistand i anledning klageomgangen. Nemnden bemerker at det ikke skulle ha vært beregnet mva. på den del av kravet som relaterer seg til reisekostnader. Av prosessøkonomiske grunner finner nemnden likevel i dette tilfellet å kunne akseptere fakturaen slik den er fremlagt.

3. Konklusjon

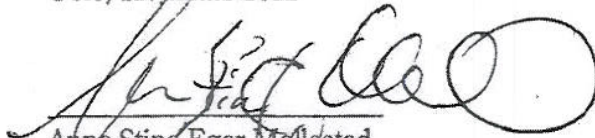
Klagen tas delvis til følge. Skadelidte anses å ha en varig ervervsmessig uforhet tilsvarende 80 % som følge av FN-tjenesten i Libanon. SPK skal utbetale ytterligere kompensasjon på kr. 554.512.

Vedrørende saksomkostninger for klageomgangen skal SPK utbetale kr. 20.000 inkl. mva.

Vedtaket er enstemmig.

***

Oslo, 12. januar 2012

Anne Stine Eger Møllestad
Klagenemndens leder